

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 23 listopada 2010 r.

**Pan
Jacek Świrski
Wójt
Gminy Suchożebry**

LWA-4114-02-06/2010
I/10/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Urzędzie Gminy w Suchożebrych (zwanym dalej Urzędem), kontrolę realizacji i finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska w okresie 2007 – I kwartał 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 29 października 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia negatywnie działania Urzędu dotyczące finansowania zadań ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW).

1. NIK ocenia pozytywnie planowanie i realizację przychodów przez Urząd z tytułu opłat naliczanych za korzystanie ze środowiska (w ramach GFOŚiGW w latach 2007-2009 oraz w ramach budżetu gminy – od stycznia 2010 r.).

W okresie 2007-2009 przychody GFOŚiGW Gminy Suchożebry wyniosły 1 193,9 tys. zł i pochodziły z odpisów z opłat za korzystanie ze środowiska wnoszonych przez podmioty

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

działające na terenie Gminy Suchożebry, przekazywanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego. W kontrolowanym okresie brak było przychodów z tytułu opłat za usuwanie drzew i krzewów, gdyż Wójt nie wydawał decyzji zezwalających na ich usunięcie.

Zaplanowane w latach 2007-2009 przychody GFOŚiGW (w stosunku do planu po zmianach), były realizowane na poziomie od 89,6 % do 100,4 % i wynosiły odpowiednio: w 2007 r. – 212,8 tys. zł (100,4 %), w 2008 r. – 414,8 tys. zł (113,6 %) i w 2009 r. – 566,1 tys. zł (89,6 %). W I kwartale 2010 r. nie odnotowano przychodów z tytułu korzystania ze środowiska.

2. NIK ocenia negatywnie wykorzystywanie przez Urząd środków pozyskanych w ramach GFOŚiGW w latach 2007-2009 oraz w ramach budżetu gminy (w okresie I kwartału 2010 r.).

Analiza przeprowadzona w toku kontroli wykazała, że środki GFOŚiGW w latach 2007-2009 były wykorzystywane w niskim stopniu, szczególnie w zakresie wydatków majątkowych, których wykonanie wyniosło odpowiednio: 7,2%; 24,8% i 12%. Natomiast realizacja wydatków GFOŚiGW w stosunku do planu po zmianach kształtowała się na poziomie od 9,4% do 24,7 % i wyniosła odpowiednio: w 2007 r. – 54,4 tys. zł (9,4%); w 2008 r. – 220,3 tys. zł (24,7%) i w 2009 r. – 165,9 tys. zł (13%). Przyczyną nie pełnego wykorzystania środków w 2009 r. było przyjęcie do planu zbyt wysokiej wielkości przychodów, które stanowiły 120,4 % (631,8 tys. zł) przewidywanego ich wykonania w roku 2008.

Zdaniem NIK, możliwości wydatkowania środków GFOŚiGW były znacznie większe od planowanych, bowiem Urząd w rocznych planach wydatków nie uwzględniał środków zgromadzonych na koncie Funduszu w latach poprzednich. Stany tych środków były wykazywane w sprawozdaniach Rb-33 (jako środki zgromadzone na koncie GFOŚiGW) na początku okresów sprawozdawczych². I tak, wykazany w sprawozdaniach Rb-33 stan środków obrotowych netto na początek okresu sprawozdawczego, kształtował się następująco³: w 2007 r. – 383 tys. zł; w 2008 r. – 541,4 tys. zł; w 2009 r. – 735,9 tys. zł.

Uwzględniając ogólny stan środków GFOŚiGW na początku okresów sprawozdawczych, faktyczne wykonanie planu wydatków wynosiło od 4,6 – 12,1%, w tym: w 2007 r. – stan

² Stan środków obrotowych netto na koniec okresu sprawozdawczego – poz. P tabeli B. sprawozdania Rb-33 (rocznego) z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej.

³ Stan środków obrotowych netto – poz. W, symbol 070, tabela C sprawozdania Rb-33 wykazuje w kolumnie 13 stan na początek okresu sprawozdawczego.

środków ogółem – 595 tys. zł, faktyczne wykonanie⁴ (w stosunku do posiadanych środków i zaplanowanych przychodów) – 9,1%; w 2008 r. – 24,3% (stan środków 906,5 tys. zł); w 2009 r. – 12,1% (1 367,7 tys. zł).

Według wyjaśnień⁵ Wójta Gminy niewykorzystywanie środków GFOŚiGW na finansowanie realizacji zaplanowanych zadań inwestycyjnych (m.in. budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków), wynikało z długiego postępowania związanego z rozpatrywaniem wniosków o dofinansowanie z funduszy strukturalnych UE oraz podpisaniem stosownych umów. W związku z oczekiwaniem na przyznanie środków unijnych – realizacja tych zadań uległa przesunięciu na lata następne.

3. NIK negatywnie ocenia, z punktu widzenia legalności, przypadki wprowadzania do planu wydatków oraz finansowania z GFOŚiGW zadań nie wymienionych w art. 406 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁶.

3.1. W latach 2007-2009 Urząd wprowadził do planu wydatków GFOŚiGW zadania nie wymienione w art. 406 *Prawo ochrony środowiska*, które miały być dotowane z gminnego funduszu na łączną kwotę 547 tys. zł, w tym:

- w 2007 r. ujęto w planie dwa zadania: *Budowa (modernizacja) stacji wodociągowej w Krynicy* - dofinansowanie w kwocie 137 tys. zł oraz *Wykonanie sieci wodociągowej w miejscowościach Brzozów – Kownaciska* – dofinansowane w kwocie 10 tys. zł;
- w 2008 r. wprowadzono do planu dwa zadania: *Budowa (modernizacja) stacji wodociągowej w Krynicy* - dofinansowanie w kwocie 100 tys. zł oraz *Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP Suchożebry* – dofinansowanie w kwocie 150 tys. zł.
- w 2009 r. wprowadzono do planu jedno zadanie *Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP w Podnieśnie* – dofinansowanie w kwocie 150 tys. zł.

3.2. W kontrolowanym okresie Urząd wydatkował z GFOŚiGW, na sfinansowanie zadań nie wymienionych w art. 406 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, łącznie kwotę 372,6 tys. zł, w tym:

⁴ Wykonanie liczone w stosunku do zaplanowanych przychodów (wg planu po zmianach), powiększonych o środki zgromadzone na GFOŚiGW (wg stanu na początek okresu sprawozdawczego).

⁵ Pismo znak GOK.091/2/2010 z dnia 18.10.2010 r.- odpowiedź na pytania kontrolera z dnia 11.10.2010 r.

⁶ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm. Art. 406 został uchylony z dniem 31 grudnia 2009 r. Od 1 stycznia 2010 r. zadania finansowane ze środków pozyskanych za korzystanie ze środowiska mogą być przeznaczone na cele określone w art. 400a ust. 1 pkt 2,5,8,9,15,16,18,21-25,29,31,32,38-42 ustawy *Prawo ochrony środowiska*.

- w 2007 r. Gmina wydatkowała łącznie 38,9 tys. zł, w tym: kwotę 28,9 tys. zł przeznaczoną na: *Budowę (modernizację) stacji wodociągowej w Krynicy* – oraz kwotę 10 tys. zł na *Wykonanie sieci wodociągowej w miejscowościach Brzozów – Kownaciska*.
- w 2008 r. kwotę 183,7 tys. zł przeznaczono na realizację dwóch zadań: *Budowę (modernizację) stacji wodociągowej w Krynicy* – 33,7 tys. zł oraz *Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP Suchożebry* – 150 tys. zł.
- w 2009 r. dofinansowano jedno zadanie *Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP w Podnieśnie* – 150 tys. zł.

4. W badanym okresie Urząd udzielił 5 zamówień publicznych, na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska współfinansowanych ze środków GFOŚiGW, w tym na zakup 2 samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP w Suchożebrych i w Podnieśnie. Analiza 3 postępowań - prowadzonych przez Urząd - o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości 1 288,6 tys. zł (dofinansowanych z GFOŚiGW w kwocie 222,6 tys. zł) wykazała, że przy wyborze wykonawców przestrzegano zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁷. Wyboru wykonawców (sieci wodociągowej w miejscowościach Brzozów-Kownaciska, modernizacji stacji uzdatniania wody w Krynicy wraz z przepompownią sieciową oraz zakupu samochodu dla OSP w Podnieśnie) dokonano w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z art. 10 ust. 1 i art. 39 ww. ustawy.

5. W kontrolowanym okresie, Urząd nie opracowywał planów przychodów i wydatków GFOŚiGW na dany rok budżetowy w układzie rzeczowym (zadaniowym). Plan przychodów i wydatków był corocznie sporządzany w formie załącznika do uchwały budżetowej, w podziale na przychody (wpływy z różnych opłat) oraz wydatki bieżące i wydatki majątkowe (z określeniem zadań inwestycyjnych).

Biorąc pod uwagę wymóg dochowania należytej staranności w gospodarowaniu środkami przeznaczonymi na ochronę środowiska oraz ich optymalne planowanie i wykorzystanie, zdaniem NIK – Urząd powinien rozważyć opracowywanie szczegółowych planów przychodów i wydatków. Plany te powinny uwzględniać ujęcie finansowe oraz rzeczowe, z podziałem na zadania do wykonania w danym roku budżetowym bądź w perspektywie długoterminowej.

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

6. W toku kontroli NIK ustalono, że miało miejsce nierzetelne wykazanie danych w sprawozdaniach Rb-33 z wykonania planów finansowych funduszy celowych za 2007 r. oraz w sprawozdaniach Oś-4g z gospodarowania GFOŚiGW za rok 2008 i 2009.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły wykazania w sprawozdaniu Rb-33 za 2007 r. wielkości pierwotnych planów w §4210 i w §4300, bez uwzględnienia dokonanych w ciągu roku zwiększeń. W sprawozdaniach Oś-4g za rok 2008 i 2009 niewłaściwie przyporządkowano wielkości zrealizowanych wydatków w rozbiciu na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

W trakcie kontroli Urząd sporządził korektę sprawozdania Rb-33 oraz korekty sprawozdań Oś-4g.

Półroczne oraz roczne sprawozdania Rb-33, a także roczne sprawozdania Oś-4g – za lata objęte kontrolą, zostały terminowo przekazane do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie oraz do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

7. W dniu 5 marca 2010 r., Rada Gminy, z uwagi na likwidację GFOŚiGW – na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – *Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw*⁸, zmieniła budżet na 2010 r. W dniu likwidacji funduszu, niewykorzystane środki z konta GFOŚiGW w kwocie 1 183.431,08 zł zostały prawidłowo rozliczone i przebiegowane na konto środków budżetowych Urzędu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Pełne wykorzystywanie środków finansowych, pozyskiwanych przez Gminę z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska, jedynie na cele określone w art. 400a ustawy *Prawo ochrony środowiska*.
2. Rozważenie sporządzania szczegółowych planów przychodów i wydatków środków przeznaczonych na ochronę środowiska, w celu optymalizacji ich wykorzystania.
3. Rzetelne sporządzanie sprawozdań statystycznych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁸ Dz. U. Nr 215, poz. 1664

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.